Verantwoording participatie en inspraak

Gebiedsprogramma Hierden dorp

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het ‘Gebiedsprogramma Hierden dorp’ (verder: gebiedsprogramma) is een nadere uitwerking van de omgevingsvisie gemeente Harderwijk 2040, waarin de visie over de toekomst van onze stad Harderwijk, het dorp Hierden en het buitengebied inclusief natuurgebieden is vastgelegd. Het gebiedsprogramma beschrijft de toekomst van Hierden dorp op basis van de ambities uit de omgevingsvisie gemeente Harderwijk 2040.

Ook het coalitieakkoord 2026-2030 onderstreept het belang van een duidelijke uitwerking van de visie voor Hierden dorp; *“We zorgen dat mensen die in Hierden wonen daar kunnen blijven wonen. Daarom zorgen we ervoor dat er passende woningen zijn voor starters en senioren en alles daartussen. We investeren in het Hart van Hierden en breiden het woonaanbod uit. We nemen ook de (sport)voorzieningen, zorg en ontmoeting in het programma mee. Hierbij behouden we het karakter van Hierden.”*

Het gebiedsprogramma geeft invulling aan de opgave om, in beginsel binnen het dorp, voldoende plekken aan te wijzen voor woningbouw. Voor het Hart van Hierden is het tevens van belang dat er meer samenhang tussen voorzieningen kan ontstaan om daarmee de sociaal-maatschappelijke functie te versterken. Daarnaast wordt ingezet op het bieden van de nodige ruimte voor het versterken en vergroenen van de buitenruimte ten gunste van klimaatadaptatie en ter stimulering van beweging. Belangrijkuitgangspunt in het gebiedsprogramma is dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de kenmerken en identiteit van Hierden dorp.

Het gebiedsprogramma is – na vaststelling – het vertrekpunt voor de verdere ontwikkeling van Hierden dorp en de daarbij behorende maatregelen die moeten leiden tot het bereiken van de gestelde doelen.

1.1.1 Beleidsregels

In samenhang met dit gebiedsprogramma zijn de ‘Beleidsregels woningbouw Hierden dorp’ (verder: beleidsregels) vastgesteld. Deze beleidsregels geven invulling aan de bevoegdheid van het college om af te wijken van de regels van het omgevingsplan en bevatten beoordelingsregels voor woningbouwinitiatieven. Wanneer een initiatief in overeenstemming is met de beleidsregels, kan worden meegewerkt aan de procedure om te komen tot een omgevingsvergunning BOPA voor de relevante activiteiten die met dit initiatief samenhangen.

1.2 Participatie en inspraak

Participatie en inspraak zijn belangrijke en verplichte onderdelen van een gebiedsprogramma. Voordat een programma wordt vastgesteld, is het belangrijk om inwoners, ondernemers en overige belanghebbenden te betrekken. De resultaten van de participatie en inspraak met de Hierdenaren zijn betrokken bij het opstellen van het gebiedsprogramma.

Voor participatie en inspraak zijn de volgende kaders relevant:

1. Omgevingsbesluit, artikel 10.8
   Het Omgevingsbesluit schrijft voor dat bij het vaststellen van een programma wordt aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Daarbij wordt aangegeven op welke wijze invulling is gegeven aan het toepasselijke decentrale participatiebeleid.
2. 'Interactief Werken' in Harderwijk (2016)
   Met het vaststellen van deze notitie zet Harderwijk in op het actief betrekken van inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere belanghebbenden bij de voorbereiding, bepaling, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid in een open wisselwerking. Aan de hand van de interactieladder worden de verschillende vormen van participatie beschreven, de rol van de participanten en de mate van invloed die zij hebben op het beleid.
3. Inspraakverordening Harderwijk 2007
   De inspraakverordening schrijft voor hoe ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in participatie en inspraak. Participatie vindt plaats voorafgaand aan de inspraakperiode. In het geval er besloten wordt tot inspraak, krijgt iedereen gedurende een periode van zes weken gelegenheid om een zienswijze over het beleid (in dit geval het gebiedsprogramma) kenbaar te maken bij het college.

In deze bijlage is in de volgende hoofdstukken weergegeven hoe aan de participatie en inspraak uitvoering is gegeven en wat daarvan het resultaat is.

2 Participatie Hierden dorp

2.1 Informatieavond juni 2023

Op 27 juni 2023 heeft er een eerste informatieavond plaatsgevonden in de Dorpskerk in Hierden dorp. Tijdens deze avond is informatie opgehaald bij de inwoners en ondernemers van Hierden. Vragen die in dit kader gesteld zijn, zijn 'Wat voor dorp zou Hierden dorp moeten zijn?', 'Hoe blijven de identiteit en de leefbaarheid van het dorp behouden?', 'Wat zijn de zorgen en wat zijn de kansen? (SWOT-analyse)' en 'Waarvoor is er nog ruimte nodig in Hierden dorp?'.

De meest genoemde kernwoorden om Hierden te omschrijven zijn 'ons kent ons', 'behulpzaam', 'groen', 'open structuur' en 'meeleven'.

De behoefte aan woningen werd door de Hierdenaren duidelijk kenbaar gemaakt. Over een geschikte locatie voor woningen lopen de meningen echter uiteen. Er is geen duidelijke voorkeurslocatie. De open ruimten met doorkijkjes in het dorp worden als waardevol gezien en de wens is om deze (in ieder geval deels) te behouden. Door meerdere grondeigenaren is aangegeven dat verdichting met woningen op particuliere gronden wenselijk is. Daarbij wordt vooral gevraagd om kleinere woningen voor senioren en starters.

Via de SWOT-analyse is opgehaald wat als sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen wordt gevoeld in het dorp. Sterke punten zijn kwaliteiten van het dorp met haar bewoners en voorzieningen. Deze kunnen gebruikt worden om kansen te verzilveren of bedreigingen af te wenden. Een voorbeeld van een kwaliteit van Hierden dorp is de sociale cohesie met het sterke ons-kent-ons gevoel.

Zwakke punten zijn zaken waaraan gewerkt moet worden door bijvoorbeeld kansen te benutten. Een zwak punt in combinatie met een bedreigende factor is reden voor actief ingrijpen. De verspreid liggende voorzieningen is een voorbeeld van een zwak punt in Hierden dorp. Er zijn op zich voldoende voorzieningen maar de kans op ontmoeting is beperkt.

Kansen zijn trends of ontwikkelingen die zich voordoen en mogelijk interessant zijn. Voor Hierden-dop kan het verdwijnen van agrariërs vanwege pensionering en het ontbreken van bedrijfsopvolgers een kans zijn wanneer deze plekken ruimte bieden voor andere functies zoals woningbouw. Wanneer hiermee echter het karakter van Hierden dorp verandert, kan dit ook als een bedreiging worden gezien.

Dubbele vergrijzing wordt ook gezien als bedreiging voor Hierden. De inwoners worden gemiddeld steeds ouder naast dat het aantal ouderen toeneemt. De toenemende zorgvraag komt hiermee neer op een relatief kleine groep 'jongere' Hierdenaren. Ook de algemene druk op de zorg (gebrek aan personeel, beperkte mogelijkheden tot zorgverlening) heeft hierop een negatief effect.

Sterkten

1.	Hechte gemeenschap (ons kent ons)	herkend
2.	Landelijk, groen en dorps karakter	herkend
3.	Cultuurhistorische kwaliteiten	herkend
4.	Open weides langs historische linten	herkend
5.	Economische invloed Zwaluwhoeve	niet herkend
6.	Historische Zuiderzeestraatweg	herkend
7.	Relatie met buitengebied / zicht op Enken en Veluwemeer	herkend
8.	Basisvoorzieningen aanwezig	herkend

Kansen

1.	Agrarische functie verdwijnt > functieverandering	neutraal
2.	Opgave woningbouw	herkend
3.	Plannen kerkgemeenschap	herkend
4.	Woonzorgcomplex Habion > Omnia Wonen	herkend
5.	Doorfietsroute Harderwijk – Nunspeet	herkend
6.	Leegstand Tippe	herkend
7.	Grondposities gemeente	niet herkend
8.	Individuele initiatieven	herkend

Zwakten

1.	Individueel belang prevaleert	niet herkend
2.	Ontbreken dorpshart	niet herkend
3.	Ontbreken groen in de lanen	niet herkend
4.	Geen duidelijk begin of eind van het dorp	niet herkend
5.	Verrommeling door o.a. erfafscheidingen / bijgebouwen	neutraal
6.	Achterkanten van het dorp aan infrastructuur	niet herkend
7.	Drukte en dominantie van de Zuiderzeestraatweg	niet herkend
8.	Ruimtebeslag / verkeer Zwaluwhoeve	niet herkend
9.	Dorpshuis niet in de dorpskern	niet herkend
10.	Veel illegale bouwwerken	neutraal
11.	Recente ontwikkelingen hebben inbreuk op dorpskarakter	neutraal
12.	Ruimtegebrek woningbouw	herkend
13.	Ruimtelijke kwaliteit sportcluster Hierden e.o.	herkend

Bedreigingen

1.	Dichtslibben dorp	herkend
2.	Verdwijnen detailhandel / voorzieningen	herkend
3.	Stikstof	niet herkend
4.	Verstedelijking door druk woningbouw	herkend
5.	Verdwijnen van laanbeplanting / houtwallen	herkend
6.	Verdwijnen van ommetjes	herkend
7.	Verdwijnen contact met omgeving rondom dorp	herkend
8.	Zwakke handhaving / toezicht	herkend
9.	Financieel gestuurde ontwikkeling	herkend
10.	Kwantiteit boven kwaliteit	herkend

Voorlopige conclusies:

1. Er was een overwegend negatief sentiment te horen over de Zwaluwhoeve. De (economische) toegevoegde meerwaarde werd niet herkend.
2. Er worden geen tot weinig zwakten in het dorp gevoeld. Bouwplannen van initiatiefnemers worden gezien als kans.
3. De grondposities van de gemeente worden niet gezien als een kans. Daar is wellicht te weinig toelichting op gegeven of het zegt iets over een gebrek aan vertrouwen in de gemeente.
4. De bedreigingen worden grotendeels herkend, waarbij het stikstofprobleem juist niet als probleem gezien wordt. Dit verdient wellicht ook meer toelichting.
5. Nieuwbouw en doorstroming is nodig waardoor ouderen gezinswoningen vrij maken voor jonge gezinnen. Daarnaast geeft men aan dat er grote behoefte is aan goedkope starterswoningen, bij voorkeur goedkope koop.
6. Het risico van het dichtslibben van het dorp en het verdwijnen van landschappelijke structuren vereist een zorgvuldige aanpak.

Resultaten SWOT-analyse

Een zorg voor de Hierdenaren is het risico op het dichtslibben van het dorp en het verdwijnen van landschappelijke kwaliteiten wanneer er overal woningbouw toegestaan wordt. Bouwplannen van initiatiefnemers worden wel als kans gezien, maar wel met aandacht voor deze zorg. De aanwezigheid van de Zwaluwhoeve wordt niet als meerwaarde gezien voor Hierden dorp. Ook wordt deze plek genoemd als kansrijke plek om invulling te geven aan de woningbehoefte. Naast woningbouw is er tijdens deze avond weinig opgehaald over andere thema's zoals infrastructuur, landschap, voorzieningen en identiteit.

Dorpshart (Hart van Hierden)

Vanuit deze informatieavond is het initiatief ontstaan om met een aantal organisaties en instellingen na te denken over een - vanuit de Hierdenaren gewenste - invulling van het dorpshart. Deze

samenwerking is op 19 oktober 2023 gestart en wordt apart van het gebiedsprogramma doorlopen. Wel zijn de uitgangspunten voor het dorpshart opgenomen in het gebiedsprogramma.

2.2 Informatieavond januari 2024

Het ontwerp van het gebiedsprogramma is voor iedereen voor inspraak beschikbaar gesteld. Tijdens de periode van terinzagelegging van de stukken heeft er op 29 januari 2024 een tweede informatiebijeenkomst plaatsgevonden in de Dorpskerk van Hierden dorp. Tijdens deze inloopavond is aan iedereen gelegenheid geboden om zich te laten informeren over de stukken en daarover vragen te stellen en of opmerkingen te maken.

3 Inspraak

3.1 Inspraakronde januari 2024

Tijdens een eerste gehouden inspraakronde is het ontwerp van het gebiedsprogramma voor iedereen beschikbaar gesteld. Hiertoe hebben alle stukken vanaf 15 januari 2024 vier weken ter inzage gelegen in de Stadswinkel en zijn deze beschikbaar gesteld via de website van officiële bekendmakingen en die van de gemeente Harderwijk. Tijdens deze periode is aan inwoners, ondernemers en andere belangstellenden de gelegenheid geboden te reageren door het indienen van een zienswijze over de stukken bij het college van burgemeester en wethouders. Er zijn 80 zienswijzen ontvangen over het gebiedsprogramma Hierden dorp. Alle zienswijzen zijn kort samengevat in de 'Commentaarnota zienswijzen gebiedsprogramma Hierden dorp' en van een gemeentelijke reactie voorzien. Een aantal zienswijzen gaven aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma. Ook was er aanleiding voor ambtshalve wijzigingen. Naast een aantal aanpassingen die de leesbaarheid verbeteren, zijn onder meer de volgende inhoudelijke aanpassingen gedaan:

- De doorsteek voor langzaam verkeer/ fietspad tussen de Ooster Mheenweg, via de Ruimelsdwarsweg richting de Rumels is geschrapt;
- Voor de percelen in de 'verbindingszone Veluwe – Randmeer' is een mogelijkheid voor nieuwbouw opgenomen, mits het oppervlak aan bebouwing niet toeneemt;
- De 'Grote Varen' (begrensd door de Lageweg en de Wijtgraaf) is opgenomen in het gebiedsprogramma, inclusief grenscorrectie en bebouwingsmogelijkheden (woonclusters);
- De voorgaande 'gebiedsuitwerking' is omgezet naar een 'gebiedsprogramma' en volgt daarmee de thematische benadering van de vastgestelde omgevingsvisie Harderwijk. Per thema is duidelijk beschreven wat de situatie in Hierden dorp is en wat de ambities vanuit de omgevingsvisie (en thema's) concreet voor Hierden dorp gaan betekenen;
- Er zijn indicatieve woningaantallen aan de programmakaart toegevoegd;
- De spelregels voor nieuwbouw zijn herzien en logischer gemaakt;

Voor de volledige commentaarnota, met daarin de lijst met alle aanpassingen, wordt verwezen naar de bijlage 'Commentaarnota zienswijzen gebiedsprogramma Hierden dorp'.

3.2 Inspraakronde juli 2025

Vanaf 27 juni 2025 heeft aangepaste ontwerp van het gebiedsprogramma samen met de beleidsregels, waarin de spelregels voor nieuwbouw uitgewerkt zijn, nogmaals voor iedereen voor inspraak ter inzage gelegen. Daarbij is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren en een zienswijze in te dienen bij het college. Er zijn 17 zienswijzen ontvangen. Onder 3.3 zijn deze zienswijzen kort samengevat weergegeven en van een gemeentelijke reactie voorzien. De conclusie bij elke zienswijze geeft aan of er aanleiding is tot het aanbrengen van een wijziging in de stukken en zo ja, welke dit is. Het gaat hierbij om de volgende wijzigingen:

- De aanduiding ‘beeldbepalend cultuurhistorisch pand’ is verwijderd voor alle gebouwen waar deze aanduiding op rust;
- De paragraaf 5.1.9 ‘Grenscorrectie’ uit het ontwerp van het gebiedsprogramma is in de definitieve stukken aangepast naar ‘Programmagebied’ (zie paragraaf 1.2 van het gebiedsprogramma) en beschrijft de afbakening van het gebiedsprogramma.
- Waar het gebiedsprogramma voor het Hart van Hierden spreekt over woningen voor senioren, is toegevoegd dat dit ook woningen kunnen zijn voor starters.
- Voor de locatie van De Tippe is aangegeven dat de locatie primair de functie horeca behoudt, mogelijk in combinatie met andere functies zoals bijvoorbeeld wonen.
- De arcering in het gebiedsprogramma aan de Lageweg is aangepast.

Hoofdstuk 5 geeft het overzicht van alle wijzigingen die zijn gedaan bij de vaststelling van het gebiedsprogramma.

3.3 Zienswijzen

Zienswijze 1

Opmerking 1.1

Indieners zijn verrast en bezorgd dat hun droom, de kavel met uitzicht op de weilanden, het water en hun rust, teniet wordt gedaan. Ze worden graag betroken bij de besluiten en vraagstukken die van toepassing zijn op hun woongenot.

Commentaar 1.1

De ontwikkeling van de fysieke leefomgeving met daarin de vraag naar woningen staat niet stil. De voorgenomen plannen voor het toevoegen van kleinschalige woningbouw ten noorden van de Varenweg zullen enige impact hebben op de woonomgeving van bewoners aan de Varenweg. In het gebiedsprogramma is hier rekening mee gehouden door niet te kiezen voor een aaneengesloten lint van bebouwing, maar door te kiezen voor clusters van woningen afgewisseld met open ruimten. Wanneer de plannen in de toekomst (vooralsnog na 2040) concreet worden, dan zal de omgeving uiteraard betrokken worden. Naast verplichte participatie zijn voor deze ontwikkelingen nog aanvullende ruimtelijke procedures noodzakelijk, waarna uitvoering pas mogelijk wordt. In deze procedures vindt een nadere belangenafweging plaats, waarbij de impact op de directe omgeving een van de onderdelen is. Ook staat in dat kader de mogelijkheid open om een zienswijze kenbaar te maken of bezwaar en/of beroep aan te tekenen.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 2

Opmerking 2.1

Indiener vindt dat zijn woonsituatie met het toevoegen van het gebied ‘De Grote Varen’ aan Hierden dorp minder aantrekkelijk wordt. Als bewoner ziet hij de plek met een gevoel van vrijheid, waar hard

voor gewerkt is verprutst worden door woningbouw. Indiener hoopt dat het voornemen voor de faseringen leidend is. Gesprekken met omwonenden, meedenken en instemming wordt door de gemeente als een pré gezien voor toekomstige initiatieven. Indiener hoopt dat dit in de praktijk ook zo zal plaatsvinden.

Commentaar 2.1

De ontwikkeling van de fysieke leefomgeving met daarin de vraag naar woningen staat niet stil. De voorgenomen plannen voor het toevoegen van kleinschalige woningbouw ten noorden van de Varenweg zullen enige impact hebben op de woonomgeving van bewoners aan de Varenweg. In het gebiedsprogramma is hier rekening mee gehouden door niet te kiezen voor een aaneengesloten lint van bebouwing, maar door te kiezen voor clusters van woningen afgewisseld met open ruimten. Wanneer de plannen in de toekomst (vooralsnog na 2040) concreet worden, dan zal de omgeving uiteraard betrokken worden. Naast verplichte participatie zijn voor deze ontwikkelingen nog aanvullende ruimtelijke procedures noodzakelijk, waarna uitvoering pas mogelijk wordt. In deze procedures vindt een nadere belangenafweging plaats, waarbij de impact op de directe omgeving een van de onderdelen is. Ook staat in dat kader de mogelijkheid open om een zienswijze kenbaar te maken of bezwaar en/of beroep aan te tekenen.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 3

Opmerking 3.1

Indiener zou graag een aantal woningen realiseren op zijn erf.

Commentaar 3.1

Het erf waarop de woningen gewenst zijn valt buiten de beoogde locaties voor woningbouw in de Grote Varen. Met het aanwijzen van locaties voor woningbouw is zorgvuldig gekeken naar het principe 'bodem- en watersturend'. Dit houdt in dat niet alle locaties binnen de Grote Varen vanuit de bodemgesteldheid en- of de waterhuishouding geschikt zijn om te bouwen. Dat geldt ook voor het erf van indiener.

Opmerking 3.2

Indiener is voorstander van de ontwikkelingen in de Grote Varen. Afgevraagd wordt hierbij wel waarom gewacht wordt tot 2040.

Commentaar 3.2

De nadruk voor ontwikkelingen ligt op het principe van bouwen binnen het bestaande dorp (inbreiding). Dit houdt in dat er in instantie capaciteit wordt ingezet op het faciliteren van de kleinschalige initiatieven van Hienaren en de ontwikkeling van het Hart van Hierden. Nadat de ontwikkelingen binnen het dorp zijn afgerond, wordt pas ingezet op de uitbreiding van het dorp.

Opmerking 3.3

Indiener verzoekt om woningen die gebouwd worden alleen toe te wijzen aan Hierdenaren.

Commentaar 3.3

Het gebiedsprogramma is niet het juiste instrument voor het opnemen van regels over het toewijzen van woningen. Dit is geregeld in de vastgestelde 'Huisvestingsverordening gemeente Harderwijk 2026'. Hierbij gaat het dan om sociale huur- en koopwoningen. Deze verordening is ook van toepassing op deze woningen die in Hierden dorp gebouwd gaan worden. Voor huurwoningen waarvan de huurprijs ten hoogste de maximale lagehuurgrens geldt, kan maximaal 50% van het aanbod met voorrang worden toegewezen aan woningzoekenden die economisch of maatschappelijk gebonden zijn aan de woningmarktregio. Bij 50% van de verleende huisvestingsvergunningen voor nieuw te bouwen koopwoningen met een koopprijs van ten hoogste de koopprijsgrens (€ 269.000), wordt voorrang gegeven aan potentiële kopers die economisch of maatschappelijk gebonden zijn aan de woningmarktregio. Voor alle overige categorieën van woningen, huur en koop, gelden geen voorwaarden voor de toewijzing. Het is dan ook niet mogelijk om alle nieuwe woningen uitsluitend toe te wijzen aan Hierdenaren.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 4

Opmerking 4.1

In het gebiedsprogramma zijn maatregelen geprojecteerd op het eigendom van indiener. Het gaat hierbij om 'lanen versterken' en 'klompenpaden/kerkenpaden' versterken. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat dit niet uitgevoerd kan worden zonder toestemming van de eigenaren.

Commentaar 4.1

Het klopt dat voor het uitvoeren van maatregelen altijd toestemming en medewerking van de grondeigenaar nodig is.

Opmerking 4.2

Het is onduidelijk of de maatregel 'akkerranden (met bloemen) versterken' ook op het eigendom van indiener geprojecteerd is.

Commentaar 4.2

Ook op het perceel van indiener worden kansen gezien voor een versterking met bloemrijke akkerranden. Hiervoor is echter wel de toestemming en medewerking van eigenaren vereist. Het vastgestelde gebiedsprogramma wordt gepubliceerd via het 'Omgevingsloket' bij 'Regels op de kaart. Daar wordt een digitaal raadpleegbare kaart zichtbaar, waarop de maatregelen zichtbaar zijn. Door het digitaliseren van de kaarten, worden de begrenzingen duidelijker. Indiener kan via die kaart precies zien welke maatregelen er gewenst zijn op zijn perceel waar 'akkerranden (met bloemen) versterken' voorzien is.

Opmerking 4.3

Verzocht wordt om de programmakaart aan te passen. In de programmakaart zijn er meerdere maatregelen op één plek over elkaar heen getekend. Dit maakt het onduidelijk te zien welke maatregelen voorzien zijn. Voorgesteld wordt om voor elke maatregel een kaart te maken.

Commentaar 4.3

Het vastgestelde gebiedsprogramma wordt gepubliceerd via het 'Omgevingsloket' bij 'Regels op de kaart. Daar wordt een digitaal raadpleegbare kaart zichtbaar, waarop de maatregelen zichtbaar zijn. Door het digitaliseren van de kaarten, worden de begrenzingen duidelijker. Indiener kan via die kaart precies zien welke maatregelen er gewenst zijn op zijn perceel. Het kan voorkomen dat verschillende maatregelen uitvoerbaar zijn op dezelfde plek. Afhankelijk van de wensen van de grondeigenaar kan gekozen worden.

Opmerking 4.4

Er staat nog steeds een klompenpad geprojecteerd over de grond van indiener. Al vele malen is bij de gemeente aangegeven dat dit niet gewenst is. Indiener gaat ervan uit dat voor het aanleggen van dit klompenpad medewerking van de eigenaren nodig is en dat er zonder deze toestemming geen aanpassing aan hun percelen uitgevoerd kunnen worden. Verzocht wordt het klompenpad te verwijderen van hun perceel.

Commentaar 4.4

Het klopt inderdaad dat er nog steeds een klompenpad dat geprojecteerd staat op de grond van indiener, ondanks dat dit voor indiener niet gewenst is. Voor de gemeente is en blijft dit pad immers een wens en daarom blijft dit pad deel uitmaken van het gebiedsprogramma.

Een uitgebreid recreatief netwerk maakt, naast groenstructuren en zichtlijnen, dat Hierden dorp beter verankerd wordt met zijn omgeving. Het wandelroutenetwerk zoals dat is opgenomen in het gebiedsprogramma, is voor een groot deel gebaseerd op het gebruik van bestaande paden en het herstel van verdwenen paden. Daarbij gaat het niet alleen paden die als openbaar aangemerkt zijn, maar ook om paden die gaan over niet openbare gronden of over nieuw te maken erven. Het maken van verschillende mogelijkheden voor een zogenaamd 'ommetje' is daarbij van belang. Het gaat dan om onverharde wandelpaadjes, zonder officiële status of bewegwijzering die tussen zonsopgang en -ondergang toegankelijk zijn. Deze paden worden ook wel 'klompenpad' of 'kerkenpad' genoemd, waarmee het type pad wordt geduid. Met de uitbreiding van het wandelroutenetwerk op deze schaal wordt het voor bewoners mogelijk om een korte wandeling te maken in hun directe woonomgeving.

Om de gewenste paden te kunnen realiseren op particuliere gronden die niet als openbaar aangemerkt worden, is uiteraard medewerking van de eigenaren nodig en kan dit niet zonder toestemming gerealiseerd worden. Graag gaat de gemeente daarover met hen in gesprek, waarbij het gebiedsprogramma als uitgangspunt dient. Dat dit nu niet misschien niet tot het gewenste resultaat leidt, betekent niet dat dit in de verdere toekomst niet anders kan worden. Door het gewenste wandelroutenetwerk blijvend op te nemen in de het gebiedsprogramma is de visie van de gemeente hierop duidelijk.

Opmerking 4.5

In het gebiedsprogramma wordt aangegeven dat het wandelroutenetwerk niet wordt bewegwijzerd. Deze wordt wel zichtbaar in het dorp en landschap en nodigt daarmee uit om te gebruiken. Indieners geven geen toestemming voor het zichtbaar maken van het wandelroutenetwerk over hun eigendom.

Commentaar 4.5

Een wandelroute over een weg die in eigendom is van een particulier, kan nog steeds een route zijn die openbaar toegankelijk is. In dit kader is de vastgestelde Wegenlegger van belang. Hierop staat aangegeven welke routes openbaar zijn. Deze routes zijn al zichtbaar in het landschap, zonder dat

deze bewegwijzerd zijn. Er kan uiteraard geen gebruik gemaakt worden van routes die niet openbaar zijn.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 5

Opmerking 5.1

Het pand van indiener is aangeduid als cultuurhistorisch waardevol. Hiertegen bestaat bezwaar nu de consequenties van deze aanduiding onvoldoende duidelijk zijn.

Commentaar 5.1

Wanneer een gebouw is aangewezen als gemeentelijk monument, met als doel dit gebouw de behouden en te beschermen, is niet zonder consequenties voor de eigenaar. Hierom is de gemeente terughoudend met aanwijzingen tot gemeentelijk monument. Dit neemt niet weg dat er naast een monument ook gebouwen zijn die als beeldbepalend of karakteristiek aangemerkt kunnen worden. De gemeente gaat onderzoeken of het mogelijk is om ook deze panden te beschermen, maar op een andere manier dan de gemeentelijke monumenten worden beschermd. Daarnaast wordt onderzocht welke gebouwen hiervoor in aanmerking komen. Wij zijn het met indiener eens dat de uitkomsten van het onderzoek bekend moeten zijn, evenals de consequenties van de aanduiding, en het op dit moment nog niet aan de orde is om gebouwen als 'cultuurhistorisch waardevol' aan te duiden.

Conclusie

Deze zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma. De aanduiding 'beeldbepalend cultuurhistorisch pand' wordt verwijderd voor zowel het gebouw van indiener als voor alle overige gebouwen waar deze aanduiding op rust.

Zienswijze 6

Opmerking 6.1

De grenscorrectie wordt slechts summier toegelicht als "gebaseerd op de contour van het bestemmingsplan Hierden Dorp 2011" en "niet gelijk aan de komgrens" (pagina 4). Er ontbreekt een inhoudelijke onderbouwing waarom deze specifieke begrenzing opnieuw is vastgesteld en welke belangenafweging daaraan ten grondslag ligt.

Commentaar 6.1

Voor het opstellen van een gebiedsprogramma is het van belang om een gebied af te baken waarop dit programma van toepassing is. De grens van zo'n gebied heeft geen juridische status. De grens voor het gebiedsprogramma is gebaseerd op het bestemmingsplan Hierden dorp 2011, zoals dat nu deel uitmaakt van het omgevingsplan Harderwijk (tijdelijk deel). Wanneer deze grens wordt aangehouden, biedt dit te weinig mogelijkheden om in het gebiedsprogramma iets op te nemen over mogelijkheden voor het uitbreiden van Hierden dorp. Gelet hierop en vanwege de groeiende behoefte

aan woningen is ervoor gekozen om de afbakening van het programmagebied op een aantal punten te verruimen. Hiermee wordt het open gebied tussen de Varenweg, Lageweg en Wijtgraaf (Grote Varen genoemd) bij de dorpskom betrokken.

Uit deze zienswijze blijkt dat de term 'grenscorrectie' niet de juiste is. Het gaat immers om het afbakenen van het gebied waarop dit gebiedsprogramma van toepassing is. De paragraaf 5.1.9 'Grenscorrectie' uit het ontwerp van het gebiedsprogramma is in de definitieve stukken aangepast naar 'Programmagebied' zie paragraaf 1.2 van het gebiedsprogramma) *en beschrijft de afbakening van het gebiedsprogramma.*

Opmerking 6.2

Het programma benadrukt juist het belang van de historische identiteit van Hierden en de herkenbare open groene lintstructuur (hoofdstuk 2.1 en 2.3). Door de grens te verleggen, komen agrarische en groene gebieden in aanmerking voor bebouwing. Hierdoor kan het landschap versnipperen en verdwijnt het open, dorpse karakter. Daarnaast strijdt de voorgestelde grenscorrectie met het geldende beleidskader van het gebiedsprogramma, waarin nadrukkelijk wordt ingezet op het behoud van openheid, een dorpse schaal en identiteit. En staan deze grensverschuiving en forse uitbreidingen haaks op de uitgangspunten zoals "kleinschalige groei".

Commentaar 6.2

Het klopt dat de landelijke en historische kenmerken van Hierden leidend zijn in de keuze voor woningbouw. Daarom worden er bewust weides opengehouden en wordt er niet gekozen voor een seriematige (voor Hierden grootschalige) uitbreiding zoals de Hoge Varen. De Hoge Varen is achteraf bezien een traditionele en uniforme woonwijk met te weinig Hierdense kenmerken. Met de toekomstige uitbreiding van het dorp wordt daarom gekozen voor het bouwen in kleinere clusters waardoor het landschap leidend blijft. Hierdoor zijn de toekomstig te bouwen woningen te gast in de landelijke omgeving. Kenmerken zoals openheid, dorpse schaal en identiteit kunnen hierdoor voldoende overeind blijven en waar mogelijk ook versterkt worden.

Opmerking 6.3

Indiener ondervindt aantoonbaar nadeel van de voorgestelde grenscorrectie. Deze leidt tot verlies van privacy, uitzicht en rust, en vormt een ingrijpende aantasting van het woon- en leefklimaat. De uitbreiding van dorpsbebouwing tot aan het perceel druist in tegen de keuze voor een open, rustige woonomgeving buiten de dorpskern. Daarnaast is de voorgestelde grenscorrectie in strijd met het beleidskader dat inzet op behoud van openheid en dorpse identiteit. Indiener verzoekt de gemeente om heroverweging van de voorgenomen grenswijziging, waarbij het belang van directe omwonenden integraal wordt meegewogen. Mede gezien de onzekerheid die het nu al met zich meebrengt, ondanks de gefaseerde uitvoering vanaf 2040.

Commentaar 6.3

De ontwikkeling van de fysieke leefomgeving met daarin de vraag naar woningen staat niet stil. De voorgenomen plannen voor het toevoegen van kleinschalige woningbouw ten noorden van de Varenweg zullen enige impact hebben op de woonomgeving van bewoners aan de Varenweg. In het gebiedsprogramma is hiermee rekening gehouden door niet te kiezen voor een aaneengesloten lint van bebouwing, maar door te kiezen voor clusters van woningen afgewisseld met open ruimten. Wanneer de plannen in de toekomst (vooralsnog na 2040) concreet worden, dan zal de omgeving uiteraard betrokken worden. Naast verplichte participatie zijn voor deze ontwikkelingen nog aanvullende ruimtelijke procedures noodzakelijk, waarna uitvoering pas mogelijk wordt. In deze

procedures vindt een nadere belangenafweging plaats, waarbij de impact op de directe omgeving een van de onderdelen is. Ook staat in dat kader de mogelijkheid open om een zienswijze kenbaar te maken of bezwaar en/of beroep aan te tekenen.

Opmerking 6.4

De Grote Varen ligt binnen een beschermingszone natte landnatuur. Daarnaast kent het gebied een kwelzone en kwetsbare bodemgesteldheid. Ontwikkeling hier kan schade toebrengen aan natuurwaarden en waterhuishouding en is daarmee in strijd met de uitgangspunten uit de themahoofdstukken 'Water en Bodem sturend'.

Commentaar 6.4

De Grote Varen is als mogelijke locatie in beeld voor de uitbreiding van Hierden dorp op de lange termijn (na 2040). Het is echter niet de bedoeling om dit gebied volledig vol te bouwen. Er is juist zorgvuldig gekeken naar de meest geschikte locaties vanuit het principe 'water- en bodem sturend'. Vanuit dit principe is woningbouw niet overal wenselijk. Met de beoogde clusters van woningen, afgewisseld met open ruimten wordt naast de beoogde inpassing in de omgeving ook rekening gehouden met het principe van water en bodem sturend.

Opmerking 6.5

Hoewel er participatiebijeenkomsten zijn geweest, is deze specifieke wijziging niet expliciet besproken met omwonenden van de Wijtgraaf. Er is geen transparant participatieproces geweest voor deze concrete uitbreiding. In het kader van rood-voor rood is wel besproken dat hier een mogelijke kansrijke locatie was voor initiatieven, waarbij is aangegeven dat grootschalige woningbouw niet makkelijk te realiseren was. De daarvoor genoemde argumenten gaan niet op als het gebied plotseling valt onder bestemmingsplan Hierden Dorp. Ook heeft het impact op de verdiepingsslag welke eerder als visie is aangenomen omdat de rood-voor-rood bouwmeters nu in hogere concentratie op de overige kansrijke ontwikkellocaties drukken.

In de nieuws publicaties wordt gesuggereerd dat de grensverlegging en gebiedsuitbreiding van Hierden dorp een gevolg/antwoord is van inbreng op de participatie. Dit is volgens indiener onvoldoende onderbouwd in de commentaar nota en dat het volgens indiener een onjuiste voorstelling van feiten betreft. De grote toekomstige implicaties van het verschuiven van de dorpsgrens heeft wel degelijk opnieuw een participatie traject nodig, omdat dit alle uitgangspunten wijzigt.

Commentaar 6.5

Allereerst wordt verwezen naar het commentaar onder 6.1 dat gaat over de grenscorrectie. Omdat het gaat over een afbakening van het programmagebied, is dit geen onderwerp om separaat met omwonenden te bespreken. Deze grens heeft ook geen juridische status. De invulling van het programmagebied is uiteraard wel onderwerp geweest voor participatie. Dit is van belang voor heel Hierden, wat heeft betekent dat het gebiedsprogramma aan iedereen op hetzelfde moment ter beschikking is gesteld. Het organiseren van aparte bijeenkomsten over de verschillende onderwerpen is niet aan de orde. Op meerdere momenten in het proces is aan iedereen een mogelijkheid geboden om te reageren. Dit kon mondeling tijdens een informatieavond of schriftelijk.

In december 2024 heeft Harderwijk de omgevingsvisie Harderwijk 2040 vastgesteld. Deze omgevingsvisie bevat het beleid voor Harderwijk en Hierden. Met de vaststelling van de omgevingsvisie zijn diverse beleidsdocumenten ingetrokken. Dit geldt ook voor de Verdiepingsslag.

Dit beleid is – voor zover relevant - op hoofdlijnen opgenomen in de omgevingsvisie. De verdere uitwerking krijgt of heeft een plek gekregen in omgevingsprogramma. Het gebied de Grote Varen in de omgevingsvisie aangeduid als het woonmilieu 'landelijk wonen'. In het gebiedsprogramma is dit vervolgens aangeduid als woningbouwlocatie voor de lange termijn en zijn de uitgangspunten voor ontwikkeling verder uitgewerkt.

Wanneer de plannen in de toekomst (vooralsnog na 2040) concreet worden, zijn er nog aanvullende ruimtelijke procedures noodzakelijk, waarna uitvoering pas mogelijk wordt. In deze procedures vindt een nadere belangenafweging plaats, waarbij de impact op de directe omgeving een van de onderdelen is.

Opmerking 6.6

Indiener beseft dat er een belang is voor de toename van woningbouw en doet een alternatief voorstel om de gebiedsgrens niet in noordelijke richting op te schuiven richting Grote Varen, maar deze als volgt te corrigeren: laat de begrenzing van het uitbreidingsgebied lopen in het verlengde van de Mheenbroekweg tot aan de Wijtgraaf.

Voordelen:
- De grens sluit logischer aan bij bestaande infrastructuur (Mheenbroekweg);
- Minder impact op kwetsbare natuur;
- Behoud van openheid en zichtlijnen voor omwonenden;
- Meer in lijn met de visie op "kleinschalige dorpsontwikkeling"
- Sluit aan bij het maken van Herkenbare randen.;
- Dit zorgt voor een veel logischer contour van Hierden dorp;
- Langs de Wijtgraaf en Lageweg kan alsnog losstaande bebouwing plaatsvinden in het kader van rood-voor-rood, passend bij het karakter van de genoemde straten en het buitengebied.

Commentaar 6.6

Dank aan indiener voor deze suggestie. Bij het bepalen van de grens van het gebiedsprogramma en de daarmee samenhangende grenscorrectie is met name de infrastructuur (Lageweg/ Wijtgraaf) leidend geweest.

Het alternatief van indiener biedt minder ruimte aan mogelijkheden in een geclusterde woonvorm. Hierdoor ontstaat er een ongewenste verdichting die niet passend is bij het dorp. Vanuit de behoefte aan woningen is er gezocht naar zoveel mogelijk ruimte voor deze woonclusters, rekening houdend met de waterhuishouding, zonder afbreuk te doen aan het karakter van Hierden dorp. Er is geen aanleiding om het alternatieve voorstel over te nemen.

Conclusie

Deze zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma. De paragraaf 5.1.9 'Grenscorrectie' uit het ontwerp van het gebiedsprogramma is in de definitieve stukken aangepast naar 'Programmagebied' en beschrijft de afbakening van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 7

Opmerking 4.7.1

Indiener geeft aan niet eens te zijn met de duiding van het bouwen van alleen seniorenwoningen in het dorpshart en ziet graag dat er ook woningen voor jongeren gebouwd kunnen worden.

Commentaar 4.7.1

Wij zijn het eens met indiener en hebben het gebiedsprogramma op dit punt aangepast zodat het naast woningen voor senioren ook mogelijk wordt om woningen te bouwen voor starters.

Conclusie

Deze zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma. Daar waar het gaat om woningen senioren, wordt toegevoegd dat dit ook woningen kunnen zijn voor starters.

Zienswijze 8

Opmerking 8.1

Indiener pleit voor meer ruimte en versnelling in de realisatie van nieuwbouw. Er is behoefte aan betaalbare koopwoningen voor starters, levensloopbestendige woningen en kleinschalige, goed ingepaste woonclusters. Door doorstroming te stimuleren ontstaan natuurlijke wisselingen in de woningvoorraad die bijdragen aan een gezonde demografische balans in het dorp.

Commentaar 8.1

Voor Hierden wordt op een zorgvuldige wijze gekeken naar het toevoegen van woningen. Dit zal gemiddeld in een vergelijkbaar tempo gebeuren zoals in de afgelopen decennia, passend bij de omvang en het karakter van Hierden. Het zwaartepunt voor de realisatie van nieuwbouw ligt vooral in Harderwijk.

Opmerking 8.2

Indiener vraagt voort te bouwen op wat er al is en aansluiting te zoeken bij bestaande structuren of hierbinnen te blijven en de karakteristieke kleinschaligheid en dorpse korrel te respecteren.

Commentaar 8.2

Wij kunnen ons vinden in deze zienswijze en denken dat het voorliggende gebiedsprogramma aansluit bij de bestaande structuren, de karakteristieke kleinschaligheid en identiteit van Hierden dorp.

Opmerking 8.3

Indiener vraagt aandacht voor het versterken van de grote landschappelijke structuren als randvoorwaarde voor toekomstige ontwikkelingen. De nieuwe woningbouw of erftransformaties moeten bijdragen aan herstel van houtwallen, laanbeplanting en akkerranden, een groene klimaat adaptieve inrichting van randen en erven en verweving van bebouwing en landschap volgens het kleinschalige mozaïek dat Hierden typeert.

Commentaar 8.3

Wij onderschrijven deze zienswijze en zijn met indiener van mening dat alle nieuwe ontwikkelingen goed ingepast moeten worden in het landschap door daar een aanzienlijke bijdrage aan te leveren. Een landschappelijk inrichtingsplan wordt dan ook voorwaardelijk gesteld bij elke ontwikkeling.

Opmerking 8.4

Indiener vraagt aandacht voor een zorgvuldige ruimtelijke en sociale inpassing binnen de bestaande dorpsstructuur. Bedoeld wordt de aansluiting op de sociale infrastructuur, benutten van lokale kennis en initiatief bij locatiekeuzes en het versterken van ontmoetingsplekken en het "Hart van Hierden". De kracht van Hierden ligt in haar gemeenschap, houd dat leidend.

Commentaar 8.4

De gemeente zich van bewust van hetgeen indiener opmerkt. Dit geldt ook voor alle partijen die zich bereid verklaard hebben om zich in te zetten voor het versterken van het 'Hart van Hierden' door hiervoor een intentieverklaring te tekenen (2025).

Opmerking 8.5

Indiener ziet graag dat er ruimte wordt opgenomen voor het realiseren van een kleinschalige woonlocatie, als inbreidingslocatie op perceelnummer 4237, 2664 (gedeelte), 1323, 3597. Volgens indiener is deze locatie geschikt, versterkt het de Hierdense gemeenschap zonder de structuren van de Zuiderzeestraatweg tekort te doen. De structuur met boerderijen blijft hiermee gewaarborgd.

Commentaar 8.5

De genoemde percelen vallen binnen de 'Verbindingszone Veluwe – Randmeren' en buiten het woonmilieu 'landelijk wonen'. In de verbindingszone is geen ruimte voor extra bebouwing maar wordt ruimte gezocht voor het versterken van de flora en fauna als verbinding tussen Randmeren en Veluwe. Daarnaast functioneert de verbindingszone als groene afscheiding tussen Harderwijk en Hierden om te voorkomen dat beide aan elkaar vastgroeien.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 9

Opmerking 9.1

Indiener wil graag wijzen op de mogelijkheid tot realisatie van aanvullende woningbouwlocatie tussen de Mheenbroeksweg en de Lageweg, met minimale impact op de huidige zichtlijnen. Door een dichte rij hoge beukenbomen zal beperking van zichtlijnen door extra woningen minimaal zijn. Dit zal naar verwachting resulteren tot mogelijkheid van 10 of 11 extra woningen i.p.v. de 9 die hier voorzien zijn.

Commentaar 9.1

Vanuit een zorgvuldige afweging is er op de gevraagde locatie niet gekozen voor woningbouw. De opgenomen arcering voor woningbouw biedt ruimte aan 9 woningen, bekeken vanuit een gemiddelde dorpse dichtheid van 20 woningen/ hectare. Een deel van het perceel van indiener (B7760) valt binnen deze aanduiding, waar in het gebiedsprogramma al ruimte wordt geboden aan woningbouw.

Opmerking 9.2.

Het perceel heeft momenteel een minimale grondhoogte van 3m boven NAP en is geschikt voor woningbouw. Bereikbaarheid kan worden gerealiseerd door verlenging van de Coolwagenhof. Voor de landschappelijke inpassing is indiener voornemens het Gelders genootschap in te schakelen.

Commentaar 9.2

Nadat het gebiedsprogramma en de daarmee samenhangende beleidsregels zijn vastgesteld, kan een initiatief uitgewerkt worden. Dit initiatief moet dan uitgewerkt worden op basis van de kansen die deze beide stukken hem bieden.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 10

Opmerking 10.1

Indiener is al langere tijd met de gemeente in gesprek over een functiewijziging van de hotelfunctie naar woningbouw en schets kort de geschiedenis. Uitkomst is dat de gemeente heeft aangegeven dat een wijziging naar wonen denkbaar kan zijn, onder de voorwaarde dat de locatie ook een horecafunctie behoudt. Hiertoe heeft indiener een initiatief uitgewerkt. In het gebiedsprogramma is de locatie aangeduid als 'beeldbepalend en cultuurhistorisch'. De mogelijkheid voor wonen in combinatie met horeca is hierin niet overgenomen. Indiener verzoekt het gebiedsprogramma op dit punt aan te passen.

Commentaar 10.1

De betreffende locatie kent inderdaad een beeldbepalend cultuurhistorisch waardevol pand. Dit is echter geen formele (juridische) status en wordt om die reden uit dit gebiedsprogramma verwijderd. Zie ook het commentaar bij 5.1. De gemeente vindt het belangrijk dat er voorzieningen in het dorp blijven die bijdragen aan ontmoeting. Een horecafunctie op deze plek is essentieel. Dit wordt ook bevestigd vanuit de Hierdense bevolking. De Tippe-locatie behoudt horeca als primaire functie horeca, waarbij mogelijk een combinatie met andere functies kan ontstaan zoals bijvoorbeeld wonen. Onderzoek moet uitwijzen hoe dit ingepast kan worden. Het gebiedsprogramma is op dit punt aangescherpt.

Conclusie

Deze zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma. Voor de locatie van De Tippe is aangegeven dat de locatie primair de functie horeca behoudt, mogelijk in combinatie met andere functies zoals bijvoorbeeld wonen.

Zienswijze 11

Opmerking 11.1

De aanduiding "Wonen – kansrijke transformatie" is in de regels onveranderd maar de contour is nu aangepast tot strak om de bebouwing. Indiener begrijpt dat de ontwikkeling op erfniveau tot een ontstening zal moeten lijden, maar door daardoor is de mogelijkheid tot het creëren van een landschappelijk ingepast erf te veel beperkt. Indiener ziet graag de oorspronkelijk kleurstelling weer in de kaart terug.

Commentaar 11.1

De arcering is in het gebiedsprogramma qua situering aangepast, om daarmee meer mogelijkheden te geven voor een landschappelijk ingepast erf, zonder dat het gehele erf volgebouwd kan worden. De omvang is niet gewijzigd. Er is met de aangepaste arcering gekozen om de openheid (in de geleidelijke overgang tussen dorp en landelijke omgeving) zo veel mogelijk in stand te houden. De ingetekende vlakken zijn aangegeven als uitgangspunt voor waar de bebouwing gewenst is. Het overige deel van dit perceel kan betrokken worden bij de landschappelijke inpassing om daar de genoemde overgang te benadrukken. De arcering in het gebiedsprogramma aan de Lageweg is qua situering als volgt aangepast:

Opmerking 11.2

Er zijn een tweetal pijlen die de zichtlijnen aangeven. Voor initiatienemer zijn deze niet nodig om tot een landschappelijk ingepast plan te komen. Gezien de beperkte zichtlijn lijkt dit ook geen waardevolle toevoeging.

Commentaar 11.2

De zichtlijnen zijn ingetekend om de beleving en het behoud van openheid (komend vanaf de Mheenbroekweg en de Lageweg) te benadrukken. Dit geeft richting aan hoe een eventuele ontwikkeling ingepast kan worden in deze omgeving. Er is geen aanleiding om de zichtlijnen achterwege te laten.

Opmerking 11.3

De grote oranje cirkel in de gebiedsuitwerking had als titel “wonen – zoekgebied nieuwe wooncluster”. Inmiddels zijn de zoekgebieden scherper omrand en ingevuld wat geleid heeft tot een begrenzing ten oosten van de Lageweg 48. Het is onduidelijk waarom niet ten minste een deel van het zoekgebied aan de Lageweg is ingevuld. Indiener ziet dit graag aangepast op de kaart.

Commentaar 11.3

Het klopt dat de aanduiding voor de zoekgebieden scherper omrand zijn. Het eerdere aangegeven grotere zoekgebied betekende niet dat het gewenst was om dat gehele gebied voor bebouwing te benutten. Met de aangepaste vlakken wordt hier meer duidelijkheid gegeven. Het principe van een wooncluster geldt nog steeds en dat betekent een informele en landelijke verkaveling met daaromheen voldoende lucht en een goede landschappelijke inpassing. Er is geen aanleiding om het gebiedsprogramma hierop aan te passen.

Conclusie

Deze zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma. *De arcering in het gebiedsprogramma aan de Lageweg is qua situering als volgt aangepast:*

Zienswijze 12

Opmerking 12.1

In de Verdiepingsslag Buitengebied en Hierden werd het gehele perceel aangeduid met het icoon “Bebouwing met verschillende groottes, hoge dichtheid. In de Gebiedsuitwerking Hierden was deze mogelijkheid tot bebouwing voor het grootste deel veranderd in ‘open weides’. Als antwoord op de reactie wordt gesteld “*Op de programmakaart van deze verdiepingsslag is weliswaar het een en ander ingetekend binnen de grenzen van het dorp, maar dat is buiten de besluitvorming gelaten. Dat hier iets ingetekend, is gedaan om een beeld te schetsen van een mogelijke overgang tussen het landelijk gebied en de dorpskern en heeft geen status. In het voorliggende gebiedsprogramma is dit voor Hierden dorp uitgewerkt en met de vaststelling krijgt dat status.* Indiener vindt dit hoogst opmerkelijk. De overgang van bouwen in hoge dichtheid naar open weides is niet te verklaren en indiener ziet graag de mogelijkheden voor woningbouwontwikkelingen weer hersteld.

Commentaar 12.1

In december 2024 heeft Harderwijk de omgevingsvisie Harderwijk 2040 vastgesteld. Deze omgevingsvisie bevat het beleid voor Harderwijk en Hierden. Met de vaststelling van de omgevingsvisie zijn diverse beleidsdocumenten ingetrokken. Dit geldt ook voor de Verdiepingsslag. Dit beleid is – voor zover relevant - op hoofdlijnen opgenomen in de omgevingsvisie. De verdere uitwerking krijgt of heeft een plek gekregen in omgevingsprogramma.

Zoals aangegeven in de eerdere gemeentelijke reactie was de verdiepingsslag van toepassing op het buitengebied gelegen buiten Hierden dorp. Wel zijn de overgangen tussen buitengebied en dorp op hoofdlijnen ingetekend. Dit is voor wat betreft hetgeen binnen Hierden dorp ligt, buiten de besluitvorming is gelaten.

In het gebiedsprogramma heeft dit deel een verdere uitwerking gekregen. Daarbij is ervoor gekozen om de open weides langs de Zuiderzeestraatweg, die tussen de bebouwing aanwezig zijn, zoveel mogelijk open te houden. Dit versterkt het dorpse en landelijke karakter van Hierden.

Het perceel waar deze reactie op ziet, valt binnen de verbindingszone Veluwe – Randmeren. Dit perceel ligt in het gebied aangeduid met het woonmilieu landelijke wonen. Het perceel is echter niet aangeduid als een locatie die wordt gezien als kansrijk woningbouw. Dit betekent dat hier geen extra bebouwing wordt toegelaten, maar dat wordt ingezet op het openhouden van deze plek en daarmee op het versterken van de flora en fauna in de verbindingszone. Er is geen aanleiding om het gebiedsprogramma hierop aan te passen.

Opmerking 12.2

In het gebiedsprogramma heeft de aanduiding ‘open weides’ plaats gemaakt voor pijlen ‘landschappelijke zichtlijnen behouden’. Dit kan hetzelfde betekenen, echter ziet indiener mogelijkheden om woningen te ontwikkelen met zicht op het landschap.

Commentaar 12.2

Het perceel ligt zoals hiervoor aangegeven in de verbindingszone Veluwe – Randmeren. Dit perceel ligt in het gebied aangeduid met het woonmilieu landelijke wonen. Het perceel is echter niet aangeduid als een locatie die wordt gezien als kansrijk voor woningbouw. Dit betekent dat hier geen extra bebouwing wordt toegelaten. De open weide is nog steeds aanwezig en met het openhouden van deze plek wordt bijgedragen aan het versterken van de flora en fauna in de verbindingszone. De zichtlijnen geven aan dat er vanaf de Zuiderzeestraatweg een doorkijk is richting het achterliggende open gebied.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 13

Opmerking 13.1

In de Verdiepingsslag Buitengebied en Hierden dorp is de gehele ‘driehoek’ tussen de Mheenbroekweg en Lageweg aangeduid als ‘Stad en dorp’ met hierop het icoontje ‘bebouwing met verschillende groottes, hoge dichtheid. In het Gebiedsprogramma is dit aangeduid als ‘dorps wonen (woningbouw waar aangewezen)’. Het lijkt erop dat het slechts wordt aangewezen bij de aanduiding ‘voorkanten maken’. Als antwoord op de reactie wordt gesteld “*Op de programmakaart van deze verdiepingsslag is weliswaar het een en ander ingetekend binnen de grenzen van het dorp, maar dat is buiten de besluitvorming gelaten. Dat hier iets ingetekend, is gedaan om een beeld te schetsen van een mogelijke overgang tussen het landelijk gebied en de dorpskern en heeft geen status. In het voorliggende gebiedsprogramma is dit voor Hierden dorp uitgewerkt en met de vaststelling krijgt dat status. In het voorliggende gebiedsprogramma is dit voor Hierden dorp uitgewerkt en met de vaststelling krijgt dat status. Voor de driehoek begrens door de Mheenbroekweg en de Lageweg heeft dit ertoe geleid dat er meer waarde gehecht wordt aan open wiedes op deze locatie in plaats van bebouwing en een geleidelijke overgang in stand te laten tussen de dorpskern he het landelijke gebied.* Indiener ziet graag gemotiveerd waar en hoe er in het gebied ‘dorps wonen’ woningen kunnen worden toegevoegd, met de mogelijkheden/ verwachtingen vanuit de verdiepingsslag waargemaakt.

Commentaar 13.1

Voor het commentaar op deze zienswijze wordt allereerst verwezen naar het commentaar onder 12.1. Van verwachtingen vanuit de verdiepingsslag, die vastgesteld is voor het buitengebied, kan voor het perceel van indiener geen sprake zijn.

Binnen het gebied dat is aangeduid als woonmilieu dorps wonen zijn plekken aangewezen die kansrijk zijn voor woningbouw. Deze zijn op de kaart als zodanig aangeduid. In het gebiedsprogramma voor Hierden dorp is ervoor gekozen om bestaande open weides zoveel mogelijk open te houden om daarmee het dorpse en landelijke karakter van Hierden te behouden.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 14

Opmerking 14.1

Indiener ziet nog steeds kansen voor unieke vormen van wonen of één of meerdere knooperven ten noorden van het huidige perceel. Bijvoorbeeld door uitbreiding van het bestaande erf met landschappelijke versterking

Commentaar 14.1

Dit perceel valt binnen de 'Verbindingszone Veluwe – Randmeren'. Dit perceel ligt in het gebied aangeduid met het woonmilieu landelijke wonen. Het perceel is echter niet aangeduid als een locatie die kansrijk is voor woningbouw. Dit betekent dat hier geen extra bebouwing wordt toegelaten, maar dat wordt ingezet op het openhouden van deze plek en daarmee op het versterken van de flora en fauna in de verbindingszone. Daarnaast functioneert de verbindingszone als groene afscheiding tussen Harderwijk en Hierden om te voorkomen dat beide aan elkaar vastgroeien.

Opmerking 14.2

Indiener vraagt aansluitend aan weides ook schuilstallen of paardenboxen toe te staan. Op dit moment zijn in het bestemmingsplan Hierden dorp geen mogelijkheden om de bijbehorende bouwwerken uit te breiden. Bij uitbreiding neemt de kans toe dat er daadwerkelijk koeien of paarden in de wei gaan lopen waarmee aan de doelstelling voor behoud van agrarisch karakter kan worden voldaan.

Commentaar 14.2

Zoals hiervoor aangegeven, ligt dit perceel in 'Verbindingszone Veluwe – Randmeren' waar het niet gewenst is om extra bebouwing toe te staan. Dit geldt ook voor bijbehorende bouwwerken. In het geval de eigenaar van deze gronden hier hobbymatig paarden of koeien wil laten grazen, zal hij de (schuil)stal binnen het woonperceel moeten plaatsen, volgens de daar geldende regels. Het is immers een gebruik dat hoort bij het wonen en niet bij een agrarisch bedrijf.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienwijze 15

Opmerking 15.1

Indieners maken bezwaar tegen (toekomstige) klompenpaden op of langs al hun eigendommen.

Commentaar 15.1

Het klopt inderdaad dat erop of langs de grond van indiener een klompenpad geprojecteerd staat, ondanks dat dit voor indiener niet gewenst is. Voor de gemeente is en blijft dit pad immers een wens en daarom blijft dit pad deel uitmaken van het gebiedsprogramma.

Een uitgebreid recreatief netwerk maakt, naast groenstructuren en zichtlijnen, dat Hierden dorp beter verankerd wordt met zijn omgeving. Het wandelroutenetwerk zoals dat is opgenomen in het gebiedsprogramma, is voor een groot deel gebaseerd op het gebruik van bestaande paden en het herstel van verdwenen paden. Daarbij gaat het niet alleen paden die als openbaar aangemerkt zijn, maar ook om paden die gaan over niet openbare gronden of over nieuw te maken erven. Het maken van verschillende mogelijkheden voor een zogenaamd 'ommetje' is daarbij van belang. Het gaat dan om onverharde wandelpaadjes, zonder officiële status of bewegwijzering die tussen zonsopgang en -ondergang toegankelijk zijn. Deze paden worden ook wel 'klompenpad' of 'kerkenpad' genoemd, waarmee het type pad wordt geduid. Met de uitbreiding van het wandelroutenetwerk op deze schaal wordt het voor bewoners mogelijk om een korte wandeling te maken in hun directe woonomgeving.

Om de gewenste paden te kunnen realiseren op particuliere gronden die niet als openbaar aangemerkt worden, is uiteraard medewerking van de eigenaren nodig en kan dit niet zonder toestemming gerealiseerd worden. Graag gaat de gemeente daarover met hen in gesprek, waarbij het gebiedsprogramma als uitgangspunt dient. Dat dit nu niet misschien niet tot het gewenste resultaat leidt, betekent niet dat dit in de verdere toekomst niet anders kan worden. Door het gewenste wandelroutenetwerk blijvend op te nemen in de het gebiedsprogramma is de visie van de gemeente hierop duidelijk.

Opmerking 15.2

Indieners maken bezwaar tegen woningbouw langs de Hoge Varenweg. Dit gebied is landelijk en indiener pacht die percelen om koeien op te weiden

Commentaar 15.2

Het gebiedsprogramma zet in op woningbouw op deze locatie, maar op de lange termijn (na 2040). Uitbreiden van het dorp heeft op dit moment geen prioriteit, het uitgangspunt is om eerst de mogelijkheden binnen de grenzen van het dorp te benutten. De aangegeven locaties voor de eventuele toekomstige woningbouw zijn gekozen omdat zij als passend binnen de ritmiek en het karakter van de Hoge Varenweg worden beschouwd. Het landschap blijft hier dominant, waarbij er nog voldoende ruimte wordt gezien voor het weiden van koeien.

Opmerking 15.3

Indieners maken bezwaar tegen een eenrichtingsweg of autovrije wegen. Betreft in het dorp Ooster Mheenweg/ Oude Zuiderzeestraatweg. Indiener heeft land aan andere kant van Hierden liggen en moeten dus altijd omrijden.

Commentaar 15.3

De doelstelling voor Hierden is het behoud en de versterking van een fijne woon- en leefklimaat. Verkeersveiligheid maakt hier een belangrijk deel van uit. Het is in het algemeen belang van het dorp om dit te verbeteren door o.a. het dominante gemotoriseerde verkeer terug te dringen. Dit kan dan inderdaad op individueel niveau leiden tot omrijden. Voor de maatregelen wordt verwezen naar de tabel in paragraaf 5.4 van het gebiedsprogramma.

Opmerking 15.4

Indieners maken bezwaar tegen het versmallen van de Molenweg. Groot en breed materiaal moeten wel doorgang blijven houden.

Commentaar 15.4

Het herinrichten van de Molenweg wordt nog verder uitgewerkt, waarbij er verschillende keuzes gemaakt zullen worden. Direct omwonenden worden hierbij betrokken. Bij deze uitwerking kan aandacht worden gevraagd voor de toegankelijkheid van groot en breed materiaal.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienwijze 16

Opmerking 16.1

Indieners maken bezwaar tegen nieuwbouw op de achtertuinen waarin nu getuinierd wordt en gewerkt wordt aan biodiversiteit. Het is geen braakliggend grond maar een klein perceel ingeklemd tussen woonhuizen en indieners vragen zich af of elke kleine postzegel grond in dit mooie dorp volgebouwd moet worden.

Commentaar 16.1

Voor de woningbouwontwikkeling is op zorgvuldige wijze gekeken waar in het dorp ruimte is voor het toevoegen van woningen, voordat er naar uitbreiding van het dorp gekeken wordt. Dit perceel is in eigendom van de woningcorporatie en daarom worden er kansen gezien om hier op kleine schaal sociale woningbouw aan het dorp toe te voegen. Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen, deze worden apart van dit gebiedsprogramma verder uitgewerkt. Ook is daar nog een aanvullende procedure voor nodig, waar belanghebbende bij betrokken worden.

Opmerking 16.2

De ontsluiting baart reclamant grote zorgen. Vanaf de Zuiderzeestraatweg is het nu al een gevaarlijke situatie om te komen op de erven. Er is door Uwoon mondeling aangegeven dat de grond behorend bij nr. 165, incl. haag, bij het huis blijft behoren. Nu de plannen zijn ingetekend vragen indieners zich af wat die belofte betekent.

Commentaar 16.2

Het gebiedsprogramma sorteert voor op het afwaarderen van de Zuiderzeestraatweg. Dit betekent concreet het verlagen van de snelheid en het aanpassen van de inrichting. Hierdoor kunnen de aansluitingen en oversteken op de Zuiderzeestraatweg op een veilige manier worden ingericht. Dit zal ook een positief effect hebben op de toegankelijkheid van de erven waar indiener op doelt.

Opmerking 16.3

Indieners zijn niet tegen nieuwbouw maar vragen zich af of deze 4 woningen echt het verschil gaan maken bij de woningopgave van de gemeente. Liever zien ze in hun achtertuinen getekende en beoogde laagbouw voor ouderen gecombineerd.

Commentaar 16.3

Het klopt inderdaad dat de kleine hoeveelheid woningen op deze plek niet het verschil maken voor de gehele woningbouwopgave in Harderwijk. Wel draagt dit daaraan bij, samen met alle andere plekken die geschikt gevonden zijn voor woningbouw. Dit is voor het gehele dorp bekeken en vastgesteld is

dat het hier vooral om kleinere aantallen op meerdere plekken gaat. Op deze wijze is het mogelijk om een ruim aantal woningen te bouwen in de komende jaren, waarmee voldoende wordt bijgedragen aan de woningbehoefte en -opgave.

Opmerking 16.4

Indieners geven aan dat er vleermuizen aanwezig zijn in de tuinen en onderzocht moet worden waar ze nestelen en tot welke ondersoort ze behoren alvorens iets in gang gezet kan worden.

Commentaar 16.4

Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen, deze worden apart van dit gebiedsprogramma verder uitgewerkt. Ook is daar nog een aanvullende procedure voor nodig. Diverse onderzoeken maken deel uit van deze procedure en zullen worden uitgevoerd door de initiatiefnemer. Onderzoek naar de aanwezige natuurwaarden maakt daar deel van uit.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

Zienswijze 17

Opmerking 17.1

Indieners horen graag wat het betekent voor hun perceel: 'Voorwaarde voor een extra woning achterop het perceel is dat bestaande bijgebouwen aan de achterzijde van het perceelgrenzen moeten wijken, maar eventueel in de nieuwbouw geïntegreerd gecompenseerd mogen worden' Indieners willen graag een woning naast de schuur bouwen, de achterkant van het perceel zal dan bestaan uit de nieuwe woning met schuur. De woning/boerderij aan de voorkant komt dan vrij voor de verkoop. Indieners horen graag aan welke eisen deze nieuwe woning moet voldoen.

Commentaar 17.1

Een initiatief voor een nieuw te bouwen woning wordt getoetst aan de beleidsregels die samenhangt met dit gebiedsprogramma. Wanneer een initiatief in overeenstemming is met de beoordelingsregels uit deze beleidsregel, kan medewerking worden verleend. Hier is wel een aanvullende planologische procedure voor nodig. Initiatieven kunnen ingediend worden nadat het gebiedsprogramma en de beleidsregels zijn vastgesteld. Het in behandeling nemen van initiatieven gaat op volgorde van binnenkomst.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

---

4 Advisering ketenpartners

In juni 2025 zijn het ontwerp van het 'Gebiedsprogramma Hierden dorp' en de 'Beleidsregels woningbouw Hierden dorp', waarin de spelregels voor nieuwbouw uitgewerkt zijn, voor advies toegezonden aan relevante ketenpartners. Concreet gaat het om de volgende partners:

1. Provincie Gelderland;

2. Waterschap Vallei en Veluwe;
3. Omgevingsdienst Noord-Veluwe
4. Veiligheidsregio (VNOG);
5. GGD Noord- en Oost-Gelderland;
6. Vereniging Belangengroep Hierden; en
7. Partijen die zich verenigd hebben in het Hart van Hierden (Zorgdat, Stichting VCO, Omnia Wonen, Careander, Medicamus, Zorggroep NW Veluwe, ICare en SPAR).

Hierna zijn de ontvangen reacties van de ketenpartners kort samengevat weergegeven en van gemeentelijk commentaar voorzien. De conclusie bij elke reactie geeft aan of er aanleiding is tot het aanbrengen van een wijziging in de stukken en zo ja, welke dit is. Van de Vereniging Belangengroep Hierden en enkele partijen genoemd onder 7 is geen reactie ontvangen. Aangenomen wordt dat zij met de inhoud van de stukken hebben ingestemd. Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van alle wijzigingen die zijn gedaan bij de vaststelling van het gebiedsprogramma.

4.1 Provincie Gelderland

De provincie geeft aan dat de provinciale belangen in het gebiedsprogramma goed meegewogen zijn. Over enkele provinciale belangen heeft de provincie nog enkele opmerkingen. Concreet gaat het om het volgende:

- **Energie:** Aangegeven staat dat windenergie voorlopig beperkt blijft tot bedrijventerreinen, de gemeente staat open voor nieuw onderzoek naar windenergielocaties. De provincie vindt dat dit kan, nu er in de RES geen windenergiegebieden voor Hierden aangewezen zijn. We ziet zij dit graag geagendeerd voor de RES om te bespreken in regioverband. Voor zonne-energie geldt de provinciale zonneladder zoals opgenomen in artikel 5.90 van de omgevingsverordening.
- **Natuur:** De provinciale beschermingsregimes ‘beschermingszone natte landnatuur’ en ‘oude bosgroeiplaatsen’ worden niet genoemd. Uit de stukken blijkt wel voldoende dat er bij ontwikkelingen voldoende rekening kan worden gehouden. De bomen in het dorp moeten te allen tijde behouden moeten blijven en waar mogelijk worden de lanen uitgebreid en/of versterkt.
- **Wonen**: Het gebiedsprogramma gaat uit van het behoefteonderzoek uit 2021 dat uitgaat van een behoefte van ongeveer 140 woningen tot 2030. Dit onderzoek is begin 2025 opnieuw uitgevoerd en gaat uit van een behoefte van 255 tot 345 woningen tot 2035. Hoewel dit onderzoek uitgaat van een andere periode, wordt geadviseerd om dit wel te noemen nu de vraag in Hierden alleen maar is toegenomen.

Commentaar

- *Energie: In het achtergrondrapport staan de principes uit de omgevingsvisie opgesomd voor wat betreft de (ondergrondse) infrastructuur. Een van deze principes is inderdaad dat windenergie voorlopig beperkt blijft tot bedrijventerreinen. Voor Hierden dorp betekent dit dus dat er geen mogelijkheden worden geboden voor windenergie. In het geval er een nieuw onderzoek gestart wordt naar windenergielocaties, wordt de suggestie om dit in regioverband te bespreken meegenomen. Voor zonne-energie wordt aangesloten bij hetgeen in de omgevingsverordening is voorgeschreven.*
- *Natuur: We zijn bekend met de beschermingsregimes ‘beschermingszone natte landnatuur’ en ‘oude bosgroeiplaatsen’ zoals deze zijn opgenomen in de provinciale omgevingsverordening. In het achtergrondrapport is onder het thema water, als onderdeel van de natuurlijke alliantie, aandacht besteed aan de natte landnatuur. Bij ontwikkelingen in Hierden dorp zal inderdaad*

rekening worden gehouden met genoemde beschermingsregimes. Bij de uitwerking van ontwikkelingen wordt in lijn met de instructieregels gemotiveerd dat er geen ontwikkelingen plaatsvinden op oude bosgroeiplaatssignificant en er geen nadelige gevolgen zijn voor de kwaliteit va de natte natuur.

- *Wonen: Het gebiedsprogramma wordt aangepast door het onderzoek naar de woningbehoefte uit 2021 te vervangen door het onderzoek uit 2025.*

Conclusie

- Dit advies geeft aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma. Het onderzoek naar de woningbehoefte uit 2021 is vervangen door het onderzoek van april 2025.

4.2 Waterschap Vallei en Veluwe

- Het Waterschap adviseert om in de stukken duidelijk te maken dat voor ontwikkeling die voldoen aan de opgestelde beleidsregels ook andere regels van toepassing kunnen zijn. Als voorbeelden worden het Normenkader Leefbare Verstedelijking van de provincie Gelderland en de Waterschapsverordening met bijbehorende beleidsregels genoemd.
- Het Waterschap vraagt zich af wat de relatie is met de 'Beleidsuitwerking en uitvoeringsagenda Riolering, Water en Klimaatadaptatie (BURWKA)'. Daarin staat – in bijlage 1 – dat dit de basis is voor het omgevingsprogramma, waarvan de visie is afgestemd op omgevingsvisie en waarin de aanknopingspunten voor regels voor in het omgevingsplan staan. Maatregel 44 van de uitvoeringsagenda van de BURWKA is "Opnemen van de minimale klimaatadaptatie-bepalingen en regels voor nieuwbouw in het Omgevingsplan." Afgevraagd wordt of er voldoende aanknopingspunten in dit gebiedsprogramma zijn opgenomen om dat t.z.t. te doen. Geadviseerd wordt om een verwijzing naar de BURWKA op te nemen.
- Er wordt in het gebiedsprogramma gesproken over "afvoersloten". Afgevraagd wordt of hier geen bermsloten worden bedoeld die het water eerst bergen of infiltreren. Geadviseerd wordt om het te beschrijven als afvoer van het regenwater naar de sloot, in lijn met de BOVI en het principe 'Regenwater vasthouden waar het valt: water langer vasthouden en minder snel afvoeren. Door bijvoorbeeld in te zetten op het afkoppelen en hergebruiken van hemelwaterafvoer van het rioleringssysteem.'

Commentaar

- *De beleidsregels is bedoeld als beoordelingskader voor initiatieven voor woningbouw in Hierden dorp. Voldoet een initiatief aan deze beleidsregels, dan is het college in beginsel bereid om medewerking te verlenen. In die gevallen is een separate procedure nodig om dit mogelijk te maken. Daarbij moet gemotiveerd worden dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Ook moet aangetoond worden dat de instructieregels van Rijk en provincie in acht genomen worden en dat er een weging van het waterbelang heeft plaatsgevonden. Op het moment dat er een aanvullende vergunning nodig is, wordt dit in deze procedure duidelijk. De stukken zijn tekstueel zodanig aangepast dat dit duidelijk is voor initiatiefnemers.*
- *Met het vaststellen van de 'Omgevingsvisie Harderwijk 2040' zijn diverse beleidsstukken ingetrokken. Dit geldt ook voor het BURKWA. Dit betekent niet dat de uitgangspunten niet meer van toepassing zijn, deze worden – voor zover relevant – opgenomen in de omgevingsprogramma's voor Harderwijk. Een verwijzing naar het BURKWA is niet aan de orde. Voor Hierden dorp zijn op dit moment geen concrete water en klimaatadaptatie opgaven die op*

korte termijn om specifieke maatregelen vragen. Bij nieuwe ontwikkelingen in Hierden dorp moet het aspect water meegenomen worden.

- *Het advies van het Waterschap wordt op dit punt overgenomen. Concreet houdt dit het volgende in:*

  De zin:
  "Voor de waterhuishouding is het noodzakelijk dat er voor de hemelwaterafvoer een goede afvoer geregeld wordt. Het is daarom belangrijk dat er bermsloten worden aangelegd."
  wordt vervangen door:
  "Voor de waterhuishouding in het gebied is het van belang dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen kansen worden benut om het bestaande watersysteem te verbeteren om de weerbaarheid voor piekbelastingen met regenwater en hoge grondwaterstanden te vergroten. Maar ook de weerbaarheid tegen langdurige watertekorten (droogte). Dan gaat het om een goede balans tussen vasthouden, bergen en afvoeren.
  Bij bestaande bouw is de Wouterskampen in de huidige situatie kwetsbaar voor wateroverlast. Ook wordt in dit gebied overtollig hemelwater op het vuilwaterriool geloosd, wat ongewenst is. Daarom wordt binnen dit gebiedsprogramma de mogelijkheid onderzocht om overtollig regenwater uit dit gebied beter in de directe omgeving te kunnen bufferen en/of af te voeren.

  Aanvullend wordt opgemerkt dat het hier met name gaat om het met elkaar in verbinding houden en brengen van watergangen en de eventuele ontbrekende schakels te herstellen. Daarmee wordt de verwerkingscapaciteit (infiltratie, berging en afvoer) voor piekbelastingen robuuster.

Conclusie

Dit advies geeft aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma. Concreet gaat het om de volgende aanpassingen:

- Uit de stukken blijkt duidelijk dat voor ontwikkelingen niet uitsluitend de beleidsregels gelden, maar dat deze ook in overeenstemming moeten zijn met andere relevante regels.
- De tekst *"Voor de waterhuishouding is het noodzakelijk dat er voor de hemelwaterafvoer een goede afvoer geregeld wordt. Het is daarom belangrijk dat er bermsloten worden aangelegd."* wordt vervangen door: *"Voor de waterhuishouding in het gebied is het van belang dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen kansen worden benut om het bestaande watersysteem te verbeteren om de weerbaarheid voor piekbelastingen met regenwater en hoge grondwaterstanden te vergroten. Maar ook de weerbaarheid tegen langdurige watertekorten (droogte). Dan gaat het om een goede balans tussen vasthouden, bergen en afvoeren. Bij bestaande bouw is de Wouterskampen in de huidige situatie kwetsbaar voor wateroverlast. Ook wordt in dit gebied overtollig hemelwater op het vuilwaterriool geloosd, wat ongewenst is. Daarom wordt binnen dit gebiedsprogramma de mogelijkheid onderzocht om overtollig regenwater uit dit gebied beter in de directe omgeving te kunnen bufferen en/of af te voeren.*

4.3 Omgevingsdienst Veluwe

De omgevingsdienst vraagt zich af of het gebiedsprogramma geen kaderstellend programma is, en daarmee MER-plichtig. Het gebiedsprogramma voorziet in de realisatie van circa 260 woningen.

Commentaar

Het gebiedsprogramma zet mede in op mogelijkheden voor het ontwikkelen van woningen. Dit gebeurt echter in een ruimte tijdsperiode (tot na 2040) en in drie fasen. Ontwikkelingen op de korte termijn (initiatieven voor 2030), middellange termijn (initiatieven tussen 2030 en 2040) en lange termijn (initiatieven na 2040). Het merendeel van de woningen is voorzien na 2030 of na 2040. De kaders voor de locaties waar dit is voorzien, worden te zijner tijd nog verder uitgewerkt en krijgen een doorwerking naar het omgevingsplan. In dat kader wordt beoordeeld of sprake is van een MER-plicht.

De ontwikkelingen op de korte termijn betreffen met name kleinschalige particuliere initiatieven. Het gebiedsprogramma geeft locaties aan waar en in welke mate dit mogelijk is. Of dit daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden is afhankelijk van de wensen van de grondeigenaren en kan op dit moment niet concreet gemaakt worden. Dit geldt ook voor de mogelijke effecten die hiermee samenhangen.

Er worden beleidsregels vastgesteld waaraan genoemde initiatieven worden getoetst. Aan initiatieven die hiermee in overeenstemming zijn, wordt in beginsel medewerking verleend. Dit gaat via een eigen ruimtelijke procedure, waarbij nog wel aangetoond moet worden dat aan alle relevante regels wordt voldaan en dat een evenwichtige toedeling van functies aan locaties kan worden gemotiveerd. De beoordeling of sprake is van een MER-plicht maakt hiervan deel uit.

Het gebiedsprogramma wordt niet aangemerkt als een kaderstellend programma waarvoor een MER-plicht geldt.

Conclusie

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

4.4 Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland

- **Omgevingsveiligheid:** Een principe vanuit de omgevingsvisie is dat fysieke veiligheid en veilige inrichting van de leefomgeving prioritair is. Dit komt echter in het gebiedsprogramma niet aan de orde, waarschijnlijk omdat er geen risicobronnen in Hierden dorp zijn. Geadviseerd wordt om – in lijn met het zonebeleid voor 'woonwijk/gemengd gebied' uit de omgevingsvisie - de ambitie op te nemen dat risicobronnen niet toegestaan worden in Hierden dorp.
- **Bereikbaarheid en toegankelijkheid voor hulpdiensten:** Het gebiedsprogramma zet in op een herinrichting van enkele wegen en gebieden qua verkeer. De veiligheidsregio benadrukt dat dit gevolgen kan hebben voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid voor hulpdiensten. Geadviseerd wordt hierover tijdig met de veiligheidsregio in overleg te treden.
- **Klimaatveiligheid**: Het weer wordt steeds extremer, waarbij perioden van droogte, hitte en neerslag heviger worden en elkaar sterker afwisselen. In het gebiedsprogramma is hier aandacht voor, onder meer door met beplanting en biodiversiteit aan de slag te gaan. Door groen in het dorp te halen, kan echter ook het risico op een natuurbrand in bebouwde omgeving groter worden. De veiligheidsregio wijst in dit kader op hun gebiedsgerichte aanpak natuurbrand. Deze aanpak helpt om een natuurbrand te voorkomen en als deze zich voordoet, de gevolgen ervan te beperken.
  Over wateroverlast en waterveiligheid wordt opgemerkt dat het van belang is om een piek qua neerslag goed op te vangen dan wel af te voeren. Hierbij is het zaak om de wegen begaanbaar te houden voor de hulpdiensten.

  Commentaar

- Omgevingsveiligheid: Het is niet nodig om in het gebiedsprogramma een ambitie te herhalen die al in de omgevingsvisie is vastgelegd. Het weren van risicobronnen uit Hierden dorp volgt vanzelfsprekend uit het principe van een prioritaire veilige inrichting van de leefomgeving.
- Bereikbaarheid en toegankelijkheid voor hulpdiensten: Bij ontwikkeling is dit zeker een punt van aandacht. Het advies om hierover tijdig in overleg te treden wordt daarbij overgenomen.
- Klimaatveiligheid: Harderwijk is bekend met de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing en werkt op dit thema nauw en actief samen met de veiligheidsregio. Samen met de natuurbeheerders wordt ervoor gezorgd dat er aandacht is voor natuurbrandbeheersingsmaatregelen en natuurbrandbestrijdingsmaatregelen om zo het risico op een natuurbrand te beperken en/of te voorkomen.
  Door de aanleg en of het herstel van bermsloten wordt inzet op het verkleinen van de kans op wateroverlast.

Conclusie

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

4.5 GGD Noord- en Oost-Gelderland

De GGD vindt dat de gezondheidsthema's vanuit de omgevingsvisie integraal in het gebiedsprogramma zijn meegenomen. Wel geeft zij nog de volgende adviezen mee om het gezondheidsthema verder te versterken:

- Refereer in de gebiedsvisie voor Hierden ook naar het onderwerp houtstook, bijvoorbeeld in relatie tot eventuele nieuwbouwwoningen.
- Neem op het gebied van agrarische bedrijvigheid niet alleen de veehouderijen mee, maar besteedt ook aandacht aan akkerbouw en gewasbeschermingsmiddelen. Dit kan via het stimuleren van biologisch verbouwen en/of door rekening te houden met afstand tussen akkerbouw en gevoelige bestemmingen zoals (nieuwbouw) woningen.
- Besteed expliciet aandacht aan kwetsbare inwoners zoals mensen met een beperking. Nu worden deze inwoners vooral in verband gebracht met woningbouw, maar minder met voorzieningen en toegankelijkheid van de openbare ruimte.
- De gebiedsvisie heeft veel aandacht voor klimaatadaptatie, waaronder klimaatadaptieve nieuwbouwwoningen. Betrek hierbij echter ook de bestaande woningbouw, omdat deze woningen ook kansrijk zijn om aan te pakken op het gebied van klimaatadaptatie.

Commentaar
De thema's die worden aangehaald zijn bekend binnen Harderwijk en een meegenomen bij ontwikkelingen. In het achtergrondrapport wordt het Schone Luchtakkoord genoemd, van waaruit Harderwijk ambities stelt voor schone lucht. Houtstook is in dat kader een onderwerp en wordt betrokken bij de verdere uitwerking van de ontwikkelingen. Bij het uitwerken van ontwikkelingen voor woningen wordt rekening gehouden met aanwezige agrarische activiteiten in relatie tot het te ontwikkelen woon- en leefklimaat. Ook toegankelijkheid van wegen, voorzieningen en de openbare ruimte is een onderwerp dat in de verdere uitvoering aan bod komt. Klimaatadaptieve maatregelen voor bestaande woningen, maken geen deel uit van dit gebiedsprogramma. Dit wordt een onderwerp in het thematische omgevingsprogramma 'Natuurlijk systeem'.

Conclusie

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

4.6 Zorggroep Noordwest Veluwe

De zorggroep wijst op het 'Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg' en het 'Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord'. Vanuit het licht van deze akkoorden wordt aandacht gevraagd voor een aantal punten, om daarmee bij te dragen aan de leefkwaliteit van ouderen en het verlagen van maatschappelijke kosten. Door in te zetten op preventie, passende woonvormen, verbinding en technologie wordt zwaardere zorg, ziekenhuisopnames en overbelasting van mantelzorgers voorkomen. Concreet gaat het om de volgende punten:

- Reserveer expliciet ruimte in het dorpshart en uitbreidingsgebieden, zoals de Grote Varen, voor zorggeschikte en nultredenwoning.
- Hanteer een streefpercentage van minimaal 30% ouderenhuisvesting binnen de woningbouwprogrammering, conform de landelijke opgave van 290.000 ouderenwoningen tot 2030
- Ontwikkel geclusterde woonvormen met zorginfrastructuur voor zorg zonder verblijf zoals 'volledig pakket thuis' of 'modulair pakket thuis' zodat ouderen langer zelfstandig kunnen wonen.
- Integreer toegankelijke ontmoetingsplekken in het dorpshart, gericht op het versterken van sociale cohesie en het verbinden van wonen, welzijn en zorg.
- Zorg voor toegankelijke infrastructuur in de openbare ruimte (stoepen, oversteekplaatsen, bankjes) rondom ouderenhuisvesting.
- Stimuleer technologische ondersteuning bijv. d.m.v. pilots in ouderenwoningen, zoals domotica sensoren en Ai-toepassingen voor monitoring en capaciteitsplanning. Dit draagt bij aan veiligheid, zelfredzaamheid en arbeidsbesparing.
- Versterk de verbinding met het sociaal domein door basisfunctionaliteiten zoals valpreventie, sociaal verwijzen en mantelzorg ondersteuning te koppelen aan ouderenhuisvesting.
- Organiseer structureel overleg tussen gemeente, woningcorporaties, zorgaanbieders en welzijnspartijen over integrale woonzorgontwikkeling.

Commentaar

Wij hebben kennisgenomen van de heldere adviezen en aanbevelingen. Deze zijn belangrijk, en een aantal maakt al deel uit van het gebiedsprogramma zoals bijvoorbeeld de ruimte voor ontmoetingsplekken en de eis voor zorggeschikte- en nultredenwoningen. Voor de punten die buiten het kader van dit programma vallen, is het van belang om deze te betrekken bij de verdere uitwerking van het Hart van Hierden. Ook zijn deze van belang voor het thematische programma 'Mens en Maatschappij', onderdeel wonen en zorg. De adviezen zijn doorgegeven aan de betreffende projectleiders.

Conclusie

Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van het gebiedsprogramma.

---

5 Wijzigingen in het gebiedsprogramma

Sommige zienswijzen en/of reacties van de ketenpartners geven aanleiding tot aanpassing in het

gebiedsprogramma. Ook was er aanleiding voor ambtshalve wijzigingen. Hieronder is een overzicht van alle doorgevoerde wijzingen te vinden;

Wijzigingen vanuit de zienswijzen:

- De aanduiding 'beeldbepalend cultuurhistorisch pand' is verwijderd voor alle gebouwen waar deze aanduiding op rust;
- De paragraaf 5.1.9 'Grenscorrectie' uit het ontwerp van het gebiedsprogramma is in de definitieve stukken aangepast naar 'Programmagebied' (zie paragraaf 1.2 van het gebiedsprogramma) en beschrijft de afbakening van het gebiedsprogramma.
- Waar het gebiedsprogramma voor het Hart van Hierden spreekt over woningen voor senioren, is toegevoegd dat dit ook woningen kunnen zijn voor starters.
- Voor de locatie van De Tippe is aangegeven dat de locatie primair de functie horeca behoudt, mogelijk in combinatie met andere functies zoals bijvoorbeeld wonen.
- De arcering in het gebiedsprogramma aan de Lageweg is qua situering als volgt aangepast:

Wijzigingen vanuit de adviezen van de ketenpartners:

- Het onderzoek naar de woningbehoefte uit 2021 zoals dat was opgenomen bij het ontwerp van het gebiedsprogramma is vervangen door het geactualiseerde onderzoek van april 2025.
- Uit de stukken blijkt duidelijk dat voor ontwikkelingen niet uitsluitend de beleidsregels gelden, maar dat deze ook in overeenstemming moeten zijn met andere relevante regels.
- De tekst *"Voor de waterhuishouding is het noodzakelijk dat er voor de hemelwaterafvoer een goede afvoer geregeld wordt. Het is daarom belangrijk dat er bermsloten worden aangelegd."* wordt vervangen door: *"Voor de waterhuishouding in het gebied is het van belang dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen kansen worden benut om het bestaande watersysteem te verbeteren om de weerbaarheid voor piekbelastingen met regenwater en hoge grondwaterstanden te vergroten. Maar ook de weerbaarheid tegen langdurige watertekorten (droogte). Dan gaat het om een goede balans tussen vasthouden, bergen en afvoeren. Bij bestaande bouw is de Wouterskampen in de huidige situatie kwetsbaar voor wateroverlast. Ook wordt in dit gebied overtollig hemelwater op het vuilwaterriool geloosd, wat ongewenst is. Daarom wordt binnen dit gebiedsprogramma de mogelijkheid onderzocht om overtollig regenwater uit dit gebied beter in de directe omgeving te kunnen bufferen en/of af te voeren."*

Ambtshalve wijzigingen:

- Het ontwerp van het gebiedsprogramma had de vorm van een 'boekje' dat als een pdf-document aan iedereen ter beschikking is gesteld. Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt alles gepubliceerd in het digitaal stelsel omgevingswet (DSO). Dit heeft geleid tot een andere opzet van gebiedsprogramma zodat deze – na vaststelling - via 'Regels op de kaart' in het DSO online raadpleegbaar wordt.

Het gebiedsprogramma bestaat uit meerdere digitale kaartlagen. De kaarten uit het ontwerp van het gebiedsprogramma zijn hiervoor als basis gebruikt. Via het aanklikken van de kaart in het DSO wordt via een tekstblok duidelijk wat de uitgewerkte visie is voor de betreffende locatie. Daarnaast kent gebiedsprogramma een paragraaf met maatregelen waarin deze verder uitgewerkt zijn opgenomen (zie hiervoor paragraaf 5.4 van het gebiedsprogramma). Er is een duidelijke koppeling gelegd tussen de digitale interactieve kaart en de bijbehorende teksten. Een achtergrondrapport met basisinformatie is als bijlage opgenomen bij het gebiedsprogramma. Dit rapport beschrijft de kenmerken van Hierden dorp (de analyse, trends en ontwikkelingen) en de thematische benadering vanuit de omgevingsvisie en is als input gebruikt voor het uitwerken van de visie en maatregelen zoals opgenomen in het gebiedsprogramma.

- Bij het omzetten van het gebiedsprogramma naar de nieuwe structuur, zijn de teksten en maatregelen waar nodig aangevuld en daarmee verduidelijkt, zijn begrippen geüniformeerd en zijn de kaarten digitaal gemaakt. Van inhoudelijke wijzigingen is in dit kader geen sprake. Uitzondering hierop is de aanduiding ‘kansrijke woningbouw korte termijn’ voor de locatie aan de Lageweg. Het historische boerenerf is hier abusievelijk in meegenomen. Dit is aangepast, waarbij tevens het woningaantal is bijgesteld naar 4.
- In samenhang met het gebiedsprogramma zijn de beleidsregels van belang. Deze waren opgenomen in de bijlagen van het ontwerp gebiedsprogramma Hierden dorp. Deze beleidsregels zijn omgezet naar juridische regels en opgenomen in een zelfstandig document. De beleidsregels worden beschikbaar gesteld via www.overheid.nl.

Bijlage(n)

1. Commentaarnota zienswijzen – Gebiedsprogramma Hierden dorp